

Kak powitam ja tebjje?

**Kak powitam ja tebjje,
mój Jezu najlubši?
Kak zapomnju ja sebje,
će džeržu w wutrobje?
Mój Jezu, swěć mi z hnadu,
zo tebjje lubo mam;
mój Jezu, daj mi radu,
zo tebi chwalbu dam.**

Spěwarske č. 7

Paula Gerhardtowy „Kak powitam ja tebjje“ słuša k našim najwoblubowanisim adwentnym kěrlušam. Rady jón spěwamy na adwentnych kemšach a nyšporach. Chór Serbskeho gymnazija je jón husto na adwentnych koncertach w Michałskej cyrkwi zanjesť. Wzmiće sej Spěwarske a pytaće za kěrlušom. Čitajće jón abo hišće lěpje: Zaspěwajće sej jón.

Zakładna mysl spěwa je wzata ze scěnja přenjeje adwentneje njedzele: Jezus začehnje do Jerusalema, sedžo na wosole. Spěwar steji wosrjedź luda a widži, kak so palmy na puć scělu, a słyši hłós spěwacych: „Hoziana Synej Dawidowemu! Chwaleny budź, kotryž dže w mjenje Knjeza! Hoziana we wysokosci!“

Spěwar kěrluša so prawje wjeselić njemóže. Pozbudžowaca atmosfera začaha do Jerusalema so na njeho njeprěnjese. Wón njeje wyskacy a chwalacy kaž ći, kiž Jezusa do stolicy witaja. Spěwar kěrluša wě wo nuzy swěta, w kotrejž je tež sam žiwy byt: Wón znaje žalosć a stysknoć, wšako běše wot zleho zajaty a do hańby daty (štućce 3 a 4). Wón bě žiwy w hubjensťwje a w žalosći, w zrudobje, w starosćach a w tyšnosći (štućki 5 do 7).

Kěrluš wě wo přičinje wšitkich tutech negatiwnych doživjenjow. Z hrěcha abo wotwobroćenja čłowjestwa wot Boha wuchadźa wšo zle a hubjene na zemi. Tola Chrystus přindže, kotryž hrěch swěta přewinje z tym, zo jón na so bjerje a ze swojej lubosću přikryje. Knjez přindže k hrěšnikam, zo by jim zbóžnosć dať. Wón jako

kral wšeje hnady wšón njeměr pobije a nje-přećelske mocy začisnje (štućce 8 a 9).

Nětko chcemy so hišće raz temu přiwobroćić, štož steji w přenjeje štućce. Spěwar so praša, kak ma Jezusa powitać. Ći při dróze w Jerusaleme su spěwali a palmy na puć slali. Tež wón chce teho powitać, kiž je jemu tón najlubši. W prjedawšich časach je so Jezus jara husto jako „najlubši“ pomjenowať. Naličich w našich Spěwarskich wjac hač 25 štućkow, hdžež so řeči wo najlubšim Zbóžniku abo Knjezu Jezusu. W němskich spěwarskich je to hladajcy mjenje. Najskeje je našemu časej trochu cuze, swoje nabožne začuwanje ze superlatiwami wuprajíc. Tola našim prjedownikam zdaše so prawe, zo je Jezus tón najlubši.

Kak nětk powita spěwar kěrluša swojeho najlubšeho? To přenje je, zo zapomni wón sebje: swoje mysle a swoje starosće, swoju tyšnosć a zrudobu. Hdyž je čłowjek

jenož ze sobu zaběraný a so wokolo sebje wjerći, njemóže wuńc ze swojeho hubjensťwa a njemóže wučeknyć swojej bědže. Wutroba je napjelnjena z negatiwnymi začućemi a ničo druge do njeye njeprindže. Kak zapomnju ja sebje? „Mój Jezu, swěć mi z hnadu, zo tebjje lubo mam.“ Spěwar wě, zo nima prawu lubosć k Jezusej w sebi. Zo by wón ju dóstať, prosy wo hnadu a rozswětjenje swojeje wutroby. Nadźija so, zo so tak jeho horjo a ćerpjenje pomijnetej. „Mój Jezu, daj mi radu, zo tebi chwalbu dam.“ Spěwar prosy wo radu, zo by prawe słowa namakať, móht sobu spěwać z tymi při dróze, kotryž Jezusej chwalospěw spěwaja.

Stejimy na spočatku adwentneho časa. Bjermy sej chwile za spěwanje kěrlušow a spěwow. Z tym přiwobroćimy swoju wutrobu temu, kiž bě našim serbskim wótcam tón najlubši, Jezusej Chrystusej, našemu Knjezej. **Jan Malink**

Foto: M. Bulank

Adwentny koncert chóra Budyskeho Serbskeho gymnazija w Michałskej cyrkwi

Legenda wo božonócnym zelu

Jako zhonichu pastyrjo w Božej noci, zo běše so Jezus narodził, prajachu sej mjez sobu:

„Pójće, pónđzemy do Betlehema! Pohladajmy na Syna Božeho, kiž je so džensa narodził!“

Kóždy z pastyrjow wza dar sobu: měd a butru, karan mloka, jehnjacy kožuch a wołmu. Hwězda na njebjku pokaza jim puć.

Pastyrjam pomhaše při džěle tež hólčec. Wón chcyše tež do Betlehema, zo by džěcatko widzał, ale nje-měješe

žadyn

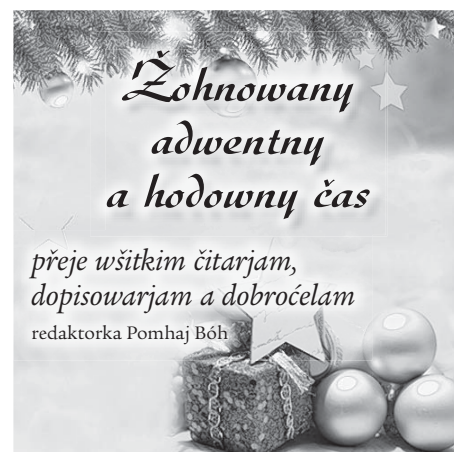
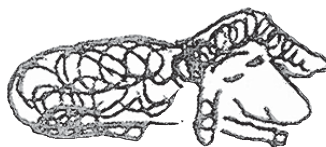

Rys.: Florian Gruhl

dar kaž pastyrjo. Pytaše kwětku, kotruž by móht wotšćipnyć a sobu wzać. Ale žanu jeničku njenamaka. Hólčec běše tak zrudny, zo započa płać. Sylzy kapachu na twjerdu zemju. Tydženje dołho njeběše so dešćowało. Lědma zo běchu sylzy zemju tróšku namočili, zeschadzachu kwětki, kotrež njesechu kćenja kaž róže. Pjeć kćenjowych łopjenow, běle a něžne, stejachu kaž keluch, z kotrehož swěčeše so króna z próškowych łopjenow.

Zbožowny a poľny wjesela zešćipa hólčec kwětki a donjese je Božemu džěcatku. Z tuteho časa kćěje tuta kwětka kóždy lěto wokoło hód. Mjenuje so božonóčne zelo.

Gabriela Gruhlowa

preje wšitkim čitarjam,
dopisowarjam a dobroćelam

redaktorka Pomhaj Bóh

Adwentnička na Michalskej

Na druhej njeđzeli adwenta, 7. decembra, swjeća so serbske kemše w Budyšinje w Michalskej cyrkwi popołdnu w 14 hodź. Po tym zhromadzi so wosada na farje k swačinje z bjesadu a spěwanjom.

Koncert w Michalskej cyrkwi

13. decembra, sobotu do 3. adwentnej njeđzele, wuhotuje chór Serbskeho gymnazija swój tradicionalny adwentny koncert w Michalskej cyrkwi. Započatk koncerta, kotryž nawjeduje tachantski kantor Friedemann Böhme, je w 17 hodź.

Nyšpor a hodownička

Njeđzeli, 4. januara, w 14.30 hodź. su wšitcy přeprošeni na ekumeniski nyšpor do cyrkwy Našeje lubeje knjenje. W 15.30 hodź. přizamknje so tradicionalna hodownička katolskeje Budyskeje wosady na Benowej žurli Montessorijoweje žurle na Tzschirnerowej ze swačinu a hodownym programom.

Hodowne spěwy na CDji

Spěchowanske towarstwo za nałožowanje delnjoserbsčiny w cyrkwi je wudało cejdejku z delnjoserbskimi hodownymi spěwami. Zynkonošak „Gwězdka“ je docyła přeni w delnjoserbsčinje, kotryž so hodam wěnuje. Produkciju CDje, wušteje w nakładze 1 000 eksemplarow, je Domowinska župa Delnja Łužica pjenježnje zaručiła. CD płaći 10 eurow.

Hodowna kniha za džěci

Zo by so kóždy swójba tak prawje na adwent a hody nastajić móhła, je w Ludowym nakładnistwje Domowina nimale 40 přinoškow woprijaca pisana čitanka „Hodownikowanje“ wušta, kotruž je Ingrid Juršikowa wudała. Ilustratorka Jutta Mirtschin je k powědkam a basnjam za džěci wot šěsć do džesać lět přewšo powabliwe barbne ilustracije stworiła. Kniha ma wobjim 228 stronow, krutu wjazbu a płaći 16,90 eurow.

LND

Wo Kašubach w Serbskim muzeju

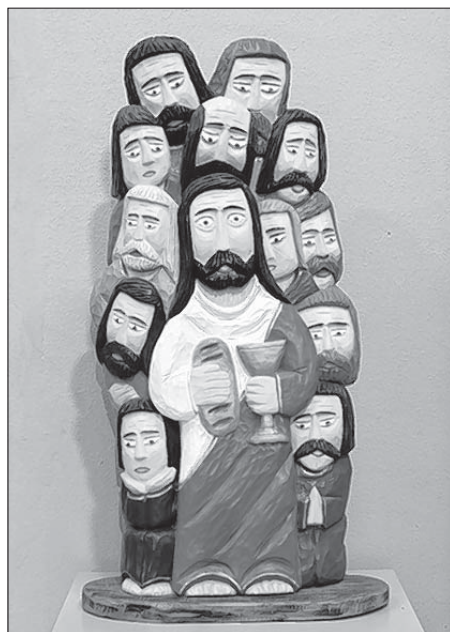
Bliži so hodowny čas a něchtózkuli z nas so w adwencie rady na dyrdomdejstwa džěcatstwa dopomina. Najrjeńše zdadza so nałožki, kotrež su nas z napjatosću napjelnili a so pod hołym njebjom wotměli. Po někotrych lětach drje sy jako mjeztym ani nic wjac tak młody čłowjek kusk zwonka domizny pobyt a widžiš we wšelkich kónčinach swěta hustodosć podobnosće, ale tež rozdžěle we wašnjach a nałožkach.

Zajimawe su wašnja w pomórskiej kónčinje Kašubow, hdžež namakaja so w přirunanju z Łužicu podobnosće kaž tež swojoraznosće. To so hižo w někotrych pomjenowanjach pokazuje. Tak mjenuja Kašuboj hody „Gòdë“, mjeztym zo so pólse wo „Božym Narodzeniu“ rěči. Nawopak drje je zaprijěće za patoržicu „Wilěj“ wot pólскеje „Wigilije“ wotwodžene. W někotrych kónčinach Pólскеje so tež „Gwiazdka“, to rěka Hwězodka, za patoržicu praji. To zaso wujasni, čehodla je so móht „Gwiôzdór“ z kašubskim rumpodichom stać. Kaž jeho serbski a němski pendant so tež wón džěci za modlitwami praša, do toho zo dary přepoda. Kaž w Němskej započina so w Kašubach nałožkowe lěto ze swjatym Mikławšom, „świętym Mikołajom“. Tež při baltiskim pobjroju je z wašnjom, sej znajmjeńša jónu wob lěto črije rjedzić a je na woknowu desku stajić, zo by je Mikławš ze słódkosćemi napjelnit. Swojorazne su w Kašubskej wšelake předrasćene skupiny, kotrež w hodownym času spěwajo po wsach chodza a so „Paneszki“ abo „Gwiôzdki“ mjenuja. Skupina wobsteji

z bačona, borana, kozy, mjedwjedža, djas a hwizdarja, kotřiž hodowne spěwy spěwaja a dary zběraja.

Jelizo chceće kašubske a pólске hodowne spěwy zeznać, skići so wam druhego adwenta, 7. decembra, w 17 hodź. w žurli Serbskeho muzeja w Budyšinje móžnosć, sej koncert kašubskeje skupiny „We Dwa Konie“ naposkać. Hodžinu do toho wjedze so po wosebitej wustajeńcy wo Kašubach. Wjeselimy so na waš wopyt.

Serbski muzej / Měrcin Brycka

Józef Walczak, Poslednja wječer, 2006

Foto: Serbski muzej / J. Bart

Prěnja serbska fararka zapokazana

W Slepom skutkuje wot 1. nazymnika Jadwiga Malinkowa jako wosadna fararka

Wot 1. nazymnika je Jadwiga Malinkowa nowa fararka Slepjanskeje wosady. Radosć je wulka, zo je farske městno po dwulětnej wakancy zaso wobsadźene. Tole zwurazni předsydkka wosadneje rady Christine Pudel w swojich witanskich słowach na kermušnej njedźeli, 26. winowca, w Slepjanskej cyrkwi. Na tutym dnju swjećeše Jadwiga Malinkowa tu swoje přenje kemše. Na spočatku swjedźenskeje Božej služby zaspěwachu kemšerjo wotměnjejo w serbskej a w němskej rěči kěrluš „Nětk wšón swět Knjezej zawyskaj“. „Wjeselimy so, zo so něšto nowe započnje“, praji po tym Nišćanski superintendent dr. Thomas Koppehl, kotryž 30lětnu fararku předstaji.

Jadwiga Malinkowa wotrosće w serbskim farskim domje a je na Budyskim Serbskim gymnaziju maturowała, hdžež sym ju stajnje jako jara zajimowanu a hibićiwu šulerku dožiwiła. A dopomnju so, z kotrej zahoritósću so wona jako předsydkka gymnazialneho towarstwa Societas Slavica Budissinensis za zwoprawdźenje serbskich projektow zasadźeše. Po maturje čehnješe ju do swěta, mjez druhim do Španiskeje, přetož druge rěče, kraje a kultury ju hižo přeco wabjachu. Tež za čas teologiskeho studija je swoje kubłanje na wukraj rozšěrila, tak přebywaše w Libanonje a w Južnej Americje. Wosebity zajim ma za přírodu, we wjacorych přírodoskitnych towarstwach je hižo sobu skutkowała.

Superintendent Koppehl naspomni, zo njeje dušepastyrske dźěło w brunicowym regionje lochke. Čim bóle so wjeseli, zo je so poradźilo młodu fararku ze sakskeje krajneje cyrkwy za městno w cyrkwi Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica zdobyć. Wón požohnowa ju w němskej a Serbski superintendent Jan Malink, jeje nan, w serbskej rěči.

Prědowanje Jadwigi Malinkoweje zložowaše so na List na Hebrejskich 8,1-2: „To hłowne, wo čimž rěčimy, je to: My mamy tajkeho wyšeho měšnika, kiž sedzi k prawicy stola majestosće w njebjesach a je služowny při swjatnicy a při prawym stanje, kotryž je Knjez postajil a nic čłowjek.“ Fararka zwurazni, zo móže čłowjek w Božim domje k měrej přińć a tež zhromadnosć dožiwić, kotraž jeho njese. A doda, zo je ze swojeje swójbu tajku zhromadnosć a pomocliwosć w Slepom hižo dožiwić směła. Do swojeho přědowanja zapleće někotre sady w slepjanšćinje, počahuju so na swjedźen kermuš.

Přizamkny so Bože wotkazanje, kotrež swjećeše nowa fararka zhromadnje ze superintendentomaj, z fararjom Danielom Jordanovom z Klětnoho, dušepastyrku Antje Schröcke ze Slepoho a wikarom Cypriasom Matefijom z Oschatza. Tež ka-

Fararka Jadwiga Malinkowa Foto: J. Maćij

tolskich wěriwych wona na Bože wotkazanje přeprasy.

Farar Jordanow, kotryž je so za čas dwulětne wakancy wo wosadu starał, džakowaše so cyrkwinkej radže a wosadnym za spomóžne zhromadne dźěło. Nawopak zastupjerjo wosady jemu za jeho dwulětne tudyše skutkowanje swój džak wuprajichu.

Po tym zo kěrluš „Njeh Bohu džakuje so wutroba wšěch ludźi“ wuklinča, žohnowaše wosadna fararka kemšerjow w Slepjanskej narěči. Božu službu běchu hudźbnje dostojnje wobrubili kantor při piščelach, wosadni dujerjo, wosadny chór a Slepjanske kantorki w swojich pyšnych drastach.

Postrowna hodžina

Něhdže 140 hosći zeńdže so po kemšach na žurli hosćenca „Zmijowa króna“ na kermušny wobjed. Postrowne słowa porěčachu jako přeni tře wjesnjanosća Reinhard Bork ze Slepoho, Kerstin Antonius z Trjebina a Helmut Krautz z Džewina, kotřiž fa-

rarku, jeje mandźelskeho Simona a synow Kita a Mireka wutrobnje witachu. Z młodej jablučinu, kwětkami a wjesnej chroniku přejachu woni fararce wjele mocow a zwuraznichu nadžiju, zo wona wosadu w dobrym duchu powjedže.

Jako zastupjer młodźinskeho towarstwa CVJM přepoda Matthias Gelfert Jadwize Malinkowej symbolowy bančik, kaž jón wosadni młodostni noša. Wón kaž tež Slepjanski šulski nawoda Wolfgang Goldstein, kotryž přepoda fararce cejdeji wo šuli, wjeselitaj so na zhromadne dźěło za młodu generaciju. Dušepastyrka za hórništvo Antje Schröcke je w poslednimaj lětomaj w Slepom z Božimi službami wupomhała. Wona přeješe J. Malinkowej spomóžne skutkowanje we wosadze a přepoda jej španisku knihu Pabla Nerudy.

Staršej Trudla a Jan Malinjec darištaj swojeje džowce wobraz ze wšěmi fararjami swójby a zwurazništaj swoje wjeselo, zo so tradicija duchownstwa nětko hižo w sedmej generaciji dale wjedže. Zdobom přepodaštaj jej čišć basnje „Serbska fararka“ wot Oty Wićaza, kotruž mać přitomnym přednjese. Wona bě baseń w Předženaku lěta 1936 wuslědžiła. Četa fararki, dr. Christiana Piniekowa, bě z Choćebuza přijěła a nadžija so dobrych kontaktow Slepjanskeje wosady tež do Delnjeje Łužicy.

Fararka Jadwiga Malinkowa džakowaše so wutrobnje za wšě postrowy a dobroty, kotrež je dotal nazhoniła. Wosebje džakowaše so tež za dary, kiž je před darymi rjenje wobnowjeneje fary namakała. Wona wjeseli so na dušepastyrstwo w Slepjanskej wosadze a zwurazni to z bibliiskim hronom kermušneho swjedźenja „Moje čěło a duša zwjeseli so w žiwym Bohu“.

Měrana Cušcyna

Fararka Jadwiga Malinkowa přiža žohnowanje swojeho nana, Serbskeho superintendenta Jana Malinka. Foto: J. Rehle

Marja pola Hilžbjety (Marja I)

Zrudna pakuje Marja svoje břemješko. Chce přeč. Póndže k Hilžbjeće, wo kotrejž bě slyšała, zo tež džěco wočakuje. Přeco zaso chodža Mari we hłowje wšelake mysle. Čehodla je Jozef z tego časa, zo jemu wo jandželowym zjewjenju powědach, tajki njepřístupny, haj, so mje zdaluje? Čehodla dwěluje, hač sym za njeho ta prawa? Naraz mje ani wjace njewobjima! Praji, zo nima hižo žane začuća za mnje, wot tego časa, zo sym z džěscóm ... Wězo je wšitko spodziwne, tež za Marju. A tola čuje z tego wokomika, zo so jandželowej powěsci wo swojej samodruhosći hižo njespječuje, radosć we sebi kaž hišće ženje.

Po tym zo bě wšitko spakowala, so Marja poklajnje a ruce pozběhujou prosy: „Knježe Božo, wuslyš mje! Njeh twoji jandželjo mje přewodžuja a pomhaj namaj, pomhaj Jozefej a mi.“ Na to so do čicheho modlenja zanuri.

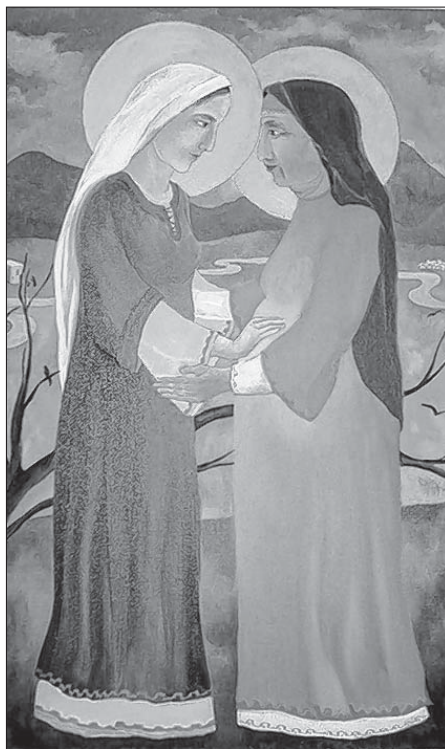
Hišće do switanja dže Marja k susodce. Prosy ju, zo by prajiła Jozefej, hdyž přińdže, zo je so na puć podała do judejskeho kraja k Hilžbjeće, Cachariasowej žonje. „Tuž wostań z Bohom a šalom!“, so žonje wobjimajo rozžohnujetej.

Čim dale so Marja wot doma zdaluje, čim měrniša bywa. Tři dny, tak sej myslí, budže wot Nacareta do sydlišća pod Jerusalemom po puću. Hižo přeměnjeja zerja spochi njebjo. Marja požiwa wohrěwace pruhi. Zdobom pak wě, zo njebudže dołho trać a budu njenaprošnje smalić. Ale Marja je wjesoťeje mysle. Spěwa sej spěwčki, wobdžiwuje kerčki při puću, kiž so mjecho ze škałobow skalizny wudobywaja a tola tak kruće steja so kolebajo w ćopłym wětriku. Dołha, načerwjeń tunika z njenadpadnymi wobkromkami a wulke swěťmódre ćeńke bałmjane rubiško Marju derje škitatej. Wody ma dosć sobu, tež wowči twarožk, oliwowy wolij a læħæm, lubowaný plincaty chléb, kiž bě sej napjekła, budu jej dosahać. Slóncó smali, drobny proch so Mari na sandali, noze a mjezwočo lěha. Nawječor zawěsće do sydlišća dóńdže. Tam poprosy bratra susodki a jeho žonu wo nóclěh.

Nazajtra, hišće do schadžjenja slóncá, so Marja z hospodliwym domom rozžohnuje. Susodžineje bratr so jej džakuje za powěsće wot sotry. Wo njej, jeje džěcóch a mužů bě Marja cyły wječor powědała. Z dobrymi přećemi na dalši puć, z čerstwej wodu a přikuskom zastarana, pušći so Marja do rańšeje chłódnoty. Bórže pak je horcota zaso jeje swěrna přewodžerka. Jahwe je slóncó a škit, praji spěwar psalma. Tuž so Marja nadžija, zo dóńdže nawječor wobarnowana k haćikej Wulkeho žórta. Budže-li sama, so tam wukupa. Tute mysle dadža Marju po kamjenjatym puću dopředka stupać. W připođnišej pře-

stawce ju woda z kožaného měcha wochłódža, datle, figi a rózyňki z mandlemi dawaja jej dobru naladu, chléb z twarožkom, nakapany z wolijom, jeje mocy přisporjeja. Bórže budže w samariskim kraju. Za wšo so Marja swojemu Knjezej nutrnje džakuje a jeho wo to prosy, zo by ju a tež Jozefa tam doma škital.

Čmička so. Cikady, kiž cyły luby džeń swoje haleluja cyrkaja, woćichnu. K žórto došedši, Marja nikoho njewuhlada. Tuž wotpołoží drastu a pušći so do chłódnje wody. K haćikej je žórto rozrostlo přez prastaru kamjentnu murju, hladanu a zděržanu wot generacije ke generaciji. Woda tam ćeće ze spočatka časa, ale mudri twarcy su ju wobhrodžili tak, zo je hladžina

Marja a Hilžbjeta

Repro: archiw PB

jeje kristalčisteje wody přeco jenaka. To, štož slóncó wodnjo wuparja, so přez nóć zaso z hłubiny zemje napjelni. Tehodla je ludžom kazń, brać wody jenož telko, zo jim na dalši puć dosaha. Wukupać so w žórlatej wodže nježeškodži, tak so praji. Nawopak, woda ludži hoji. Marja bě tu hižo w džěcacych lětach była a tež nětko so wjeseli, zo jej jandžel pěstón chłódnu kupjel wobradža.

Po tym zo bě wječerjata, lehnje so sprócna pod cedrowy kerk. „Knježe Božo, džakuju so tebi, zo su mje twoji jandželjo dotud přewodželi, budž tež pola Jozefa a čin za naju, kaž je prawje! Twója wola so staní!“ Hišće so modlo, Marja wusnje.

Wotućejo hlada Marja do krasneho hwězdojasneho njebja a jeje mysle pućuja k džěscó, kiž w jeje žiwóce rosće. Połoží ru-

ce lahodnje na swój brjuch. Nóć so hižo rozžohnuje. Zyma Marju woběhujou. Tuž stawa. Po nutrnje wuspěwanej modlitwje so na puć nastaja. Zo njeby zymu mrěła, zaspěwa sej zaso štučki wo Božej česci a rjanosci młodeho ranja. Ze swojej prawicu dótká so přeco zaso swojeho žiwota, přez nju sćełe žohnowanje k rosćacemu žiwjenčku. Dawno je Marja samarisko-judejsku mjezu překročila. Horcy džeń spomali jej znowa kroki. A potom – wuhlada znazdala w plódnjej dolinje blisko Jerusalema sydlišćo, kiž je wobdate z wolijowcami.

Bórže kłapa Marja wo wrota Cachariasoweje žiwnosće wosrjedz sydlišća a zastupi do přećelneho, čisteho dwora. Zadžiwana a tola přezměru rozradowana ju Hilžbjeta wita. Pod džěťanskej tuniku horbi so hižo žiwot, a jako so žonje wobjimatej, poskakuje jeje džěćatko žiwšo a wjeselšo hač hdy prjedy. Hilžbjeta, kiž móhła Marina mać być, wozbožena spóznaje, zo je Marja žona, nic wjace bjezstarostne džěćo, a póznaje, zo budže jeje džěćo něšto jara wosebite. Ert so jej z radosće wotewri: „Marja, pod twojej wutrobu rosće tón, kotremuž budže scěhować tež mój syn, byrnjež starši był.“

Slyšo tute słowa, Marja Hilžbjetu hnuta wobjima. W tym wokomiku wě, zo bě prawje, podać so na dołhi puć, a zo budže tež jeje džěćatko bórže radostnje poskakowac. Potom položí ruku zlochka na žiwot swojeje staršeje přiwuznje. Wozbožena so tež Marja Bohu džakuje a jeho skutki z cyleje wutroby chwali. Młoduška Marja a nazhonita starša Hilžbjeta stej naraz přećelce, kiž začuwatej, zo změjetej podobny wosud.

Po tutym wutrobitym witanju prosy Hilžbjeta Marju do domu. A po tym, zo je sej Marja ruce a wobličo z wodu womačala, sej noze wumyla a so z čerstwym wowčim mlokom a chlébom posylniła, datej so žonje do rozmołwy. Wuznawatej sej zjewjenje jandžela Gabriela a jeho wěrjenjepodobne a tola wěrne wěšćenja. Wězo skoržitej sej tež swoju nuzu ze zaděženjom swojeju lubowaneju mužow. Cacharias bě woněmił, Jozef dwěluje na wjazbje.

„Wěš, Marja“, praji Hilžbjeta po Mariněj rozprawje traštujo, „je prawje, zo sy ke mni přišla. Njeh je Jozef chwilu za sebje. A budžemoj so za njeho modlić. Ty wostanješ pola mje, tak dołho, kaž so ci zechce. Wjeselu so jara, zo sy přišla. Towaršnosť a pomoc móžu runje nětko derje trjebać.“

Tuž bydlí Marja wotnětka pola Hilžbjety a Cacharias. Wona pomha swojej towaršce w domjacnosći a při přihotach na porod. Předže nitki, tkaje pjeluški a šije košulki wšelakeje wulkosće za wobě džěsci, ⇨

⇒ pomha w domjacnosći a zastaruje skót. Wona wjele wuknje při wšednym džěle a w rozmotwach.

Na wšě tři měsacy je Marja hižo w domje Cacharias, jako so rjaneho dnja wo drjewjane dworowe wrota zakłapa. Jozef, Mariny slubjeny, prosy wo zastup. Cacharias jeho wita a jemu wjesele na ramjo placa, wšako bě rozmotwam žonow přisluchať a so ćicho sobu za njeho modliť. Tež Hilžbjeta jeho wutrobnje wita. Marja pak spłóšiwje a zadžiwana w sćinje doma stejno na Jozefa hlada.

Tuž stupi Jozef k Mari. Wón so před njej pokloni a jasnje wuznawa před wšitkimi: „Marja, wodaj mi, sym ći horjo načiniť a kaju so teho jara. Začuwach naraz někajku njeswobodu, haj, chcych so wot tebe džělić, jako sy mi prajiła, zo sy z džěscóm. Sym měľ naraz wulki strach so wjazać. Ale ćim dlěje běše ty přeć, ćim bóle začuwach,

zo tola ke mni stušeš. Modlach so, zo bych so moje dwěle minyli a zo bych jasnosť dóstať. Moje modlitwy so wusłyšachu. Wosnje mi jandžel praješe, zo mam zamotwitosć za tebe a zo je mój nadawk, so wo tebe a džěcatko starać. Samo mjeno za nje je mi zdžěliť!“

Po tutych słowach Jozef klakajo prosy: „Luba Marja, wodaj mi a pój ze mnu zaso domoj do Nacareta.“

Marja čuje, zo běchu so jeje modlitwy dopjelnili. Wona hlada na Hilžbjetu a Cacharias, kotrajž jej z pozbudžowacym posměwkom přinygataj. Hlada rozbudžena na Jozefa, potom bjerje jeho ruku: „Jozefje, haj, sy mi horjo načiniť, ale wodam tebi, dokelž widžu, zo je ći teho woprawdže žel. Sy wuznať swoje dwěle a so jich kaješ. Widžu, zo su so naše modlitwy dopjelnili, wšako sy so na puć za mnu podať. Tuž staň a budž tež wote mnje lubje wity!“

Z tutymi słowami wotpadnje z Jozefa wulka čěža. Rozradowany stawa. Je hišće wo wjele rjeńša, hač mějach ju w spomnjeću, mysl, jako swoju něžnu, lubu Marju wobjima. A nětko začuwa, zo je žiwjenje w Marinym žiwocě tež jeho žiwjenje.

Hilžbjeta a Cacharias na so hladataj. Jeju wjesele je wulke. Cacharias swojej žonje přinygnje. Tuž praji Hilžbjeta: „Myslu, zo rěču tež w mjenje Cacharias. Jozefje a Marja, wostaňtaj hišće jutřiši džěň. Wšako so bórže sabat započina a tón njech hromadže woswjećmy a so Božemu wjedženju džakujmy!“

Na ranje třěčeho dnja pušćitaj so Jozef a Marja posylnjenaj na čěle, duchu a duši domoj do Galilejskeje. Hišće njewěstaj, zo budžetaj hižo poť lěta pozdžišo znowa po puću do judejskeho kraja.

Druhi džěl w přichodnym čisle
Lenka

Njezapomnite hody při maćernym žłobiku

Wosebje w hodownym času myslu na wšelake podawki ze zašłosće. Wobrazy mi njezapcy do mysłow přińdu. Tak je to tež ze žłobikom, kotryž je naša maćerka pasliła.

Z džěcacych lět znaju figury tuteho Božeho narodka. Naša mać by je přeco pod hodownym štomom nastajiła. Jako džěčo bě je wona sama z piľku wurězala a namolowała. W burskej domjacnosći njebě časa za hodownu romantiku. Mała Lizka pak chcych něšto hodowneho, něšto za dušu měć, a tak da so do džěła a zhotowi z wulkej lubosći a akribiju figury z drjewa. Naša mać sej swój žłobik jara česćeše. Wosebita tyzka bě schow za hodowne figurki. Po lětach spasli bratr Arnošt z witkow a slomy hródz k temu. Najskeje so z tym maćercyny són z džěcatstwa dopjelnili. W běhu lětdžesatkow poča slomjana třěcha rozpadować. Hródz bu njenahladna a bratr Měrcin natwari po jeje přiľadže runje tajku nowu hródz.

W poslednich lětach maćerneho žiwjenja nastaješe bratr Měrcin žłobik při wknje jeje domskeho w Třělanach, kotrež skićeše wuhlad na Čornobósku dróhu. K temu wobstara tež něžnu chójnu, kaž ju staršej z Njeswaćidlskeho časa lubowaštaj. Tež někotre elektriske swěčki swěčachu na žłobik – a do našich wutrow. Poľny džakownosće hladam na tři lěta zhromadneho adwentskeho časa w Třělanach. Spěwachmy z maćerju hodowne spěwy, čitachmy w bibliji, modlachmy so a běchmy hišće raz cyle „jeje džěći“. Droha to zhromadnosć! Tydžěn wot tydžjenja so wotměnjachmy – tež w hodownym času – ze sotru a bratrami, a kóždy z nas měješe swój stil hladanja maćerje. Handrij hraješe husto na klawěrje, Arnošt pječeše, Madlena ... Poľna džakownosće mać přeco

zaso wospjetowaše: „Wulkotnje!“ Najskeje dwělowaše před lětami na tym, zo hody za nju raz tak „ćopće“ budu. Starosćeše so. Hižo naš nan bě tež za maćerku městno w starowni diakonije přizjewiť.

Za našu mać bě najrjeńši hodowny dar, zo so wo nju hać do jejneho kónca starachmy, ju hladachmy, jej snědaň, wobjed, kofej a wječer přihotowachmy, rjedzachmy a płokachmy, dwór a zahrodu wobstarachmy, z njej po Łužicy jězdachmy a sćerpliwe na nju sluchachmy.

Sam buch přez tutón zhromadny čas wobdarjeny. Nimoměry rady myslu na našu zhromadnosć – nic jenož w adwence. Kóždy měšac sedzach šesnaće hodžin w čahu z Homburga do Budyšina. Haj, tež

tute jězby přez cyľu republiku k maćeri mi džensa faluja, byrnjež njeběchu bjez wobćežnosćow, zapozdženjow, zymy a horcoty. Mać je mi wjele ze swogeho žiwjenja powědała. Škoda, zo so jeje njejsym wjace wuwoprašowať. Wona by na wjele prašenjow, kiž džensa na nju mam, wotmoťwiła. Něšto z teho, štož powědaše, sej napisach, rjane słowa mam dokumentowane. Duša so přeco znowa zhrěje, hdyž na zhromadny čas myslu. Kajki wosebity to hodowny dar Boží!

Maćerny žłobik je nětko pola bratra Měrcina w Třělanach w dobrych rukach. W duchu widžu figury před sobu. Su mi luby hodowny postrow z dalokeje domizny.

Pawoľ Wirth

Boží narodk, kotryž je Wirtheć mać jako džěčo spasliła

Foto: prywatne

„Fromny Mjertyn“ ze Žergonja

Před 200 lětami narodži so delnjoserbski wučer a kěrlušer Mjertyn Lehmann (Lejnik)

Mjertyn Lehmann (Lejnik) słuša do rjada serbskich wučerjow w Delnej Łužicy, kotřiž su nimo powołanja w zjawnym žiwjenju skutkowali a slědy tež w serbskim pismowstwie zawostajili. Wón je přiwuzny znatych serbskich wučerskich a fararskich swójbow. Jeho sotra wuda so na Fryca Rochu, bratra wyšeho fararja Mjertyna Rochi we Wětošowje. Z jeju mandželstwa wuńdže znaty wučer a basnik Fryco Rocha. Jeho

bratr Friedrich Lehmann skutkowaše jako wučer w Njabožkajach pola Wětošowa a bě nan dweju serbskeju fararjow, Paula Lehmana w Dołhej Boršci a Korle Lehmana w Klětnom w Hornjej Łužicy. Přichodny syn Mjertyna Lehmana bě Kito Šwjela, wučer, kantor a dołholětny redaktor delnjoserbskeje nowiny Casnik. Wšitcy mjenowani běchu člonoj Mašicy Serbskeje a zaslužbnje za Serbow skutkowachu.

Ze žiwnošće do wučerstwa

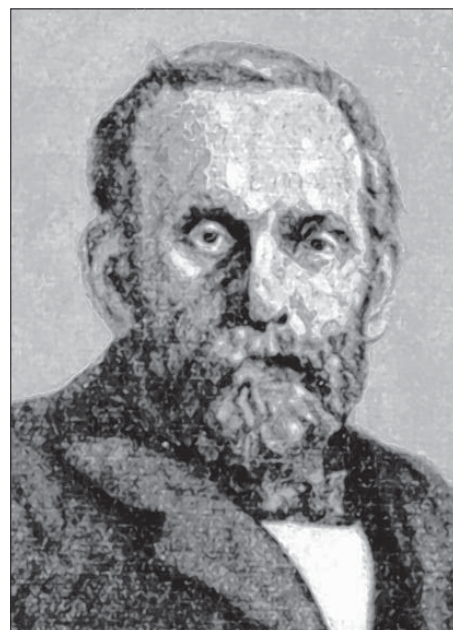
Mjertyn Lehmann narodži so 17. decembra 1814 w Šejnejdže jako syn žiwnošćerja Kita Lehmana. Pobožna mać kubtaše jeho k bohobojaznosti, tak zo jeho hižo w młodych lětach „fromny Mjertyn“ mjenowachu. Wot młodosće chorowaty, nje-hodžeše so wón do burskeho džěta. Tak přińdže w 17. žiwjenskim léće na wukubłanje ke kantorej Kopfej do šule w Lutolu. Po tym zo bě hišće poł léta na seminaru w Nowej Cali pobyl, nastupi wučerske městno w Barbuku. Tři léta pozdžišo, 1836, přesydlili so do Žergonja, hdžež wosta hač do swojeje smjerće z wučerjom.

W léće 1839 so Mjertyn Lehmann wožen z 17lětnej Marju Beskojc, džowku žiwnošćerja Hanza Beska. Młoda žona jemu při porodže přenjeho džěsca, džowki Minki, zemřě. W druhim mandželstwie woženi so wón z Beatu Weberec, w Hochozy bydlaće džowku kowarja z Pine w Póznańskim kraju, kotraž bě wo tři léta starša hač wón. Z jeju mandželstwa wuńdžechu tři džowki, z kotrychž rěkaše najstarša Johanna a srjedźna Marta. Žana z Lehmanec holcow njeměješe lochke žiwjenje. Minka dyrbješe – pječa přeciwo swojej woli – zastupić do diakonisoweho domu a tam bórže zemřě. Johanna zemřě jako 18lětna młoda mać. Marta wuda so na hajnika Densowa, kotryž po wobšudstwie

do Ameriki cékny. Najmlódša džowka wosta njewudata.

Herrnhutski bratr

Jako młody wučer so „fromny Mjertyn“ dale z prašenjemi wěry zaběraše. Čitajo přédowanja fararja a misionara Johanna Goßnera (1773–1858) bu wón nabožnje zbudženy. Wjedžeše pobožne žiwjenje; nje-piješe ani palenc ani wino ani piwo, jenož wodu a mloko. Hdyž bě we wokolinje něchtó chory, džěše na wopyt a so při choroložu modleše. Kaž Goßner da so inspirěrować wot bratrowskeho ducha Ochranowskeje wosady w hornjołužiskim Herrnhuće, založeneje wot hrabje Zinzendorfa. Hromadžowaše wokoło sebe pobožnych ludźi a dźeržeše modlerske hodžiny nic jenož w Žergonju w šuli a pola Polencojc (Budychojc), ale tež we wokolnych wsach, kaž w Jablonju, Kózlem pola Kubojc a Drěžnicach pola Baltynoic. Na tutej zhromadźiznach rěčeše a spěwaše so serbsce a kóždy přednješe, štož měješe na wutrobie. Do kruha Herrnhutskich bratrow wokoło Mjertyna Lehmana słušeštaj tež casnikar Kito Šwjela a Karl Garing z Łojowa pola Grodka, pozdžiši dołholětny kolporter delnjoserbskich knihow. Pobožne zhromadźizny a modlenja pola chorych njewunjesechu jemu pak jenož přecelstwo. Tak bu pola wyšnošće wob-

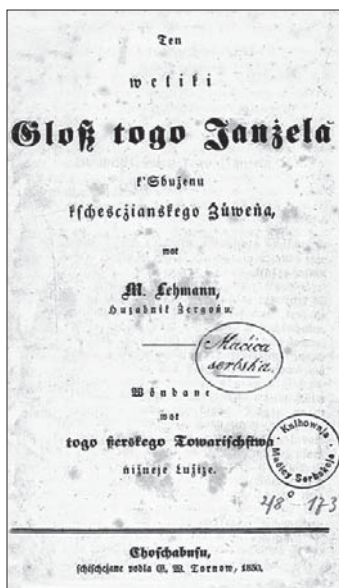
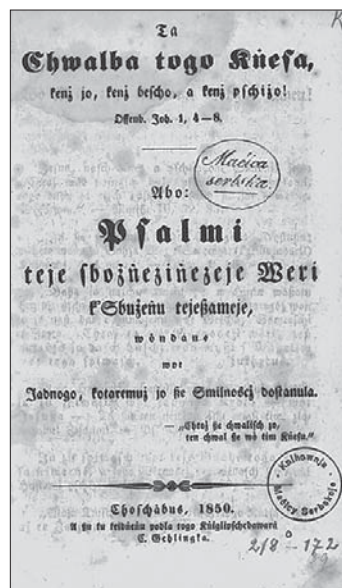

Mjertyn Lehmann (1814–1881)

Rys.: Wilhelm Sommer / Repro: SKA

skorženy a wot superintendenta Seegemunda w Choćebuzu w prašenjach wěry přestyšowany. Sta so tež, zo jeho jako njewitaneho wopytowarja z dwora wuhnachu a z kamjenjemi za nim mjetachu.

Křesćanske přeswědčenje pohnu Mjertyna Lehmana k smilnym skutkam. Abonowaše wjele nabožnych časopisow a je darmo rozdawaše. Chudym staršim da ze swojeje móšnje, zo móhli šulski pjenj

Serbskej nabožnej knižce wot Mjertyna Lehmana, wudatej 1850

Nawoda

Wumóžerskeho doma

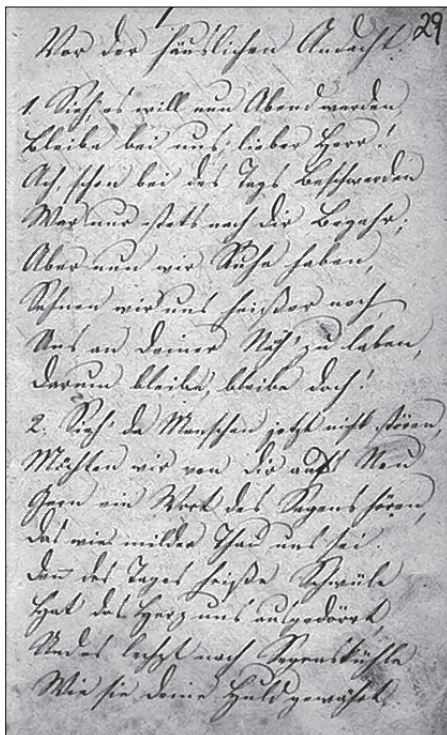
Jako farar Johann Hinrich Wichern (1808–1881) w lětomaj 1848/49 nutřkowne misionstwo založi, sej „fromny Mjertyn“ tež jeho ideje přiswoji. Ze swojej drugej mandželskej rozsudži so, so nimo wo swójske tři džowki starać wo chude a wopušćene džěci. Najprjedy přiwzaštaj dvě džěsci do swojeho domu, tola bórže bu jich wjac a wjace, tak zo je wot snadnej wučerskeje mzdy hižo zežiwić njemóžeštaj. Podpěru dóstaštaj wot superintendenta Seegemunda a krajneho rady von Werdeck, kotražj wutworistaj w Choćebuzu delnołužiske towarstwo k wumóženju chudych džěci („Niederlausitzischer Rettungsverein“ abo tež „Rettungsverein für die wendische Niederlausitz“). Tak založi so w léće 1851 pola wučerja Lehmana w Žergonju džěscownja w nošerstwie tu-teho towarstwa. „Wumóžarska wjaža“ ⇨

⇒ (Rettungshaus) jej rěkachu abo tež „Samariska wjaža“ po bibliskim přirunanju wo smilnym Samaritanu, kotryž bě so wo pomocy potrěbneho sobučłowjeka starał.

Pola „nanka Lehmanna“, kaž nawodže rěkachu, dóstachu džěci křescanske kubłanje. Trójce wob dzeń – rano, připołdnju a wječor – zeńdžechu so k nutrnosci. Kóždju njedzělu běžachu do wosadneje wsy Górgjenowa kemši. Wulke džěci rano mjez pječich a šesćich stawachu. Dzeń bě wupjelnjeny z wučbu w šuli, pomhanjom w domjacnosći a džětom w zahrodze a na polu. Po wječornej nutrnosci w 22.00 hodž. podachu so wšitcy k nócnemu měrej. Kubłanje bě po džensních měritkach jara krute, tež małe přěndženja so zdžěla na drakoniske wašnje chłstach. Wobchadna rěč w domje bě němčina, wšako bě wjetšina chowancow němcka.

Zastaranje džěci mješe „moterka Lehmannka“ z pomocu někotrych bėdnych młodych holcow na starosci. Hižo z financelneje stronki njebě to lochki nadawk. Drje dóstachu wob lěto něšto tolerjow na džěco wot towarstwa, tola přiwšem běchu na smilne dary pokazani. Wosebje k hodam so kóžde lěto zjawnje prošese k darowanju nic jenož jědze a drasty, drjewa k tepjenju a słomy k spanju, ale wosebje tež wołmy a lena, zo bychu džěci w zymje přasc móhli, z tym wužitnu zaběru měli a sej džěl swojeje drasty same nadžělać móhli. Za Žergoński dom sčeleše pruski kral nahladne sumy, składowachu měšćenjo pjenjezy, zarjadowaše so w Choćebuzu prawidlownje loterija, zběraše kolporter serbskich knihow ducy po wsach dary a dawachu serbscy burja plody ze swojich polow.

Ličba chowancow spochi přiběraše. Při založenju 1851 bě jich 11 a 1853 hižo 26 džěci. 1854 njemóžachu w Žergonju žane džěci wjac přiwzać, dokelž městno pobračowaše. Tak dyrbjachu so někotre k wučerjomaj do Zaspow a do Dešanka dać. Tehodla so Žergoński dom 1856 z nowym

Rukopis Mjertyna Lehmanna Repr: SKA

přitwarom rozšěri. 1868 natwarichu k temu nowu bróžen a 1869 nowy šulski dom. Dohromady staj Lehmanec mandželskaj wjac hać sto džěci wočahnyłoj. Za swoje zaslužby bu „nank Lehmann“ składnostnje 25lětneho jubileja wobstaća Samariskeje wjaže 1876 wuznamjenjeny z křížom Hohenzollernskeho hausordena.

Přichodny nan Kita Šwjela

Z pomocnym wučerjom pola Lehmanna w Žergonju bě wot lěta 1856 do 1861 Kito Šwjela. Tam zezna so wón z bratrowskim duchom, kotryž je pozdžišo tež doma pola Šwjelic knježił. W tutym duchu wotrosće tež jeho syn Bogumił Šwjela, kotryž wosta čas žiwjenja z Ochranowskej wosadu zwjazany. Jako Dešnjanski farar sej wón wospjet do Herrnhuta dojědze, tak tež

1922 na swjedžen składnostnje 200lětneho wobstaća bratrowskeje wosady, wo čimž serbskim čitarjam w Casniku rozprawješe.

W Lehmanec domje namaka sej Kito Šwjela swoju přěnju mandželsku. Po tym zo bě ze Žergonja wotešoł a jako wučer we Woseńku skutkowaše, woženi so wón w lěće 1863 ze 17lětnej Johannu, najstaršej džowku Lehmanna z druhého mandželstwa. Tola młode zbožo dołho njetraješe. Hižo za lěto mandželska po porodze přěnjeho džěsca, syna Jana, zemřě. Hdyž so Šwjela po dwulětnym wudowstwje znova woženi, wzaštaj Lehmanec swojeho wnučka k sebi do Žergonja a jeho w swojim domje wočahnyštaj.

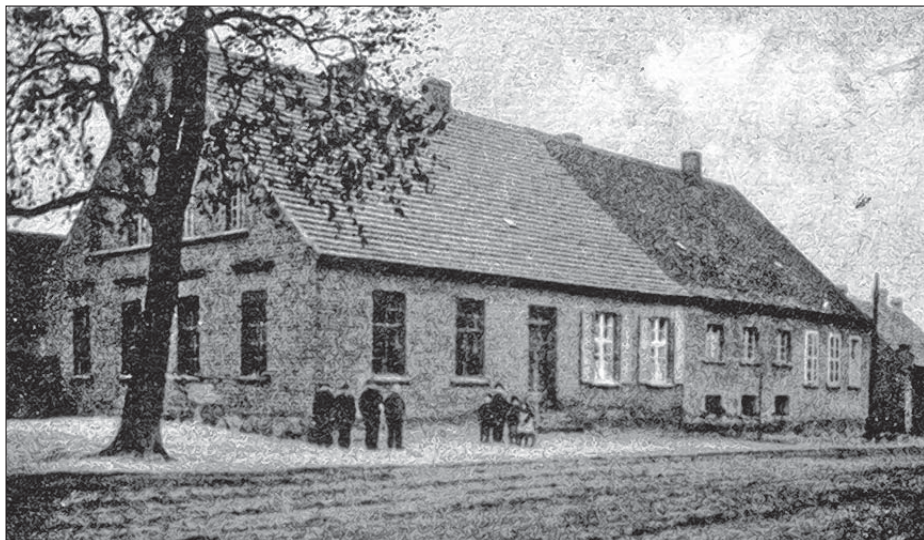
Serbski kěrlušer

Wuski zwisk mjez Kitom Šwjelu a Mjertynom Lehmannom je tež na serbskim polu bohate plody nješt. Wjele lět bě Lehmann najpilniši dopisowar do Casnika. Sčasami so w kóždym čisle přinošk z jeho pjera namaka. Nimo rozprawow a próstwow za swoju džěscownju wozjewjowaše wosebje duchowne rozpominanja a kěrlušy, kotrež je pak sam wudžělať pak z němčiny přeložit. Tež w knihach so jeho duchowne spěwy namakaja. Hižo 1850 je pod titulom „Ta chwalba togo Kněza“ knižku ze 36 kěrlušemi čišćeć dał. Samsne lěto wuda serbske towarstwo Delnjeje Łužicy jeho přeložk „Ten wjeliki głos togo janžela“. We 1860tych lětach je sobu džělať na „20 bibliskich bildkach“, na „80 kjarližach“ a na „Póbóžnych głosach z bratšojскеje gmejny“ – wšitke wudate wot Tešnarja. Sobuawtor bě tež při spěwniku „Serske arije za našu lubu mložinu“, kotryž Kito Šwjela 1867 zestaji. Do „Duchownych kjarližow“ z lěta 2007 bu jednaće spěwow z Lehmannoweho pjera přiwzaty, mjez nimi tři originale. Tuž so jeho kěrlušy džensa hišće spěwaja.

W lěće 1880 přistupi Lehmann jako 106. člon nowozaloženej Mašicy Serbskej. Swój přinošk na tute lěto zaplaći pola Casnikarja. Z toho drje smě so slědować, zo bě Kito Šwjela swojeho přichodneho nana do serbskeho towarstwa nawabił.

W Žergonju pochowany

Mjertyn Lehmann zemřě 17. apryla 1881 w starobje 66 lět a bu z wulkej česću w Žergonju pochowany. Wón zawostaji wudowu, dorosćenej džowce a 15 chudych džěci w Samariskej wjaži. Jeho swójbni běchu po jeho smjerći w nuzy žiwi. Na pjenjzech bě jim 100 toler dołha zawostajił a na wobsydstwje jenož jednu łuku, kotruž kupić běše jemu w swojim času Kito Šwjela naležnje doporučit. Wudowa Lehmanna zemřě w lěće 1898 pola swojeje džowki Marty w Lěhnicy a bu tam pochowana. Samariska wjaža w Žergonju, kotruž běštaj Lehmanec mandželskaj založiloj a tři lětdžesatki wjedloj, so w lěće 1912 zawřě. **Trudla Malinkowa**

Šula w Žergonju wokoło lěta 1920. W tutym twarjenju bě wot 1851 do 1912 zdobom „Samariska wjaža“ zaměstnjena, nawjedowana wot jeje založenja hać do 1881 wot Mjertyna Lehmanna. Repr: Měšćanski archiw Choćebuz

Rozprawa Serbskeho ewangelskeho towarstwa na lěto 2014

Přednjesena na sobustawskej zhromadźiznje reformaciski dzeń w Lemišowje

Serbske ewangelske towarstwo ma tuchwilu 42 člonow. Z časa našeje loňšeje sobustawskeje zhromadźizny w Njeswačidle smy so z dwěmaj člonomaj rozžohnowali. W januarje tuteho lěta smy bratra Arnošta Grofu k poslednjemu wotpočinkej na Njeswačidlskim pohrjebnišću přewodźeli. Přenje lěta po založenju našeho towarstwa běše wón z člonom jeho předsydstwa. W septembrje je bratr Maks Chěžnik z Cokowa zemřel. Wobchowajmy njeboheju w dobrym spomnjeću.

Mamy tež zwjeselacu powěsć z našeho člonstwa. Zaštu njedzelu předstaji so Jaldwiga Malinkowa jako nowa fararka Slepjanskej wosadze. Přejemy jej za zastojnstwo w Slepom Bože zohnowanje a nadźijamy so, zo móhla wona tam tež na dobro Serbow skutkować.

Předsydstwu našeho towarstwa přislušeja Lubina Exlerowa, dr. Günter Holder, Mato Krygar, Serbski superintendent Jan Malink, Měrcin Wirth, Günter Wjenk a Arnd Zoba. Jako předsydstwo smy so lětsa dwójce w našej rumnosći w Serbskim domje zešli.

Lětsa smy zaso rozprawa na financny zarjad w Budyšinje zapodać dyrbjeli. Mjeztym předleži nam wobkrućenje, zo je Serbske ewangelske towarstwo dale jako powšitkownowužitne připóznaće.

Džěło w minjenym lěće

Přenje zarjadowanje po našej loňšej sobustawskej zhromadźiznje běše **adwentnička**, kotruž swjećachmy njedzelu druhého adwenta na žurli Michatskeje fary w Budyšinje.

Slědowaše 8. februara tuteho lěta **džěłarnička serbskich Bjesadow** w Rakecach. Jako Serbske ewangelske towarstwo smy na tute zarjadowanje přeprošyli a smy je podpěrali. Wučerce Měrana Cušcyna a Sylwija Šenowa přewjedžeštej rěčne zwučowanja. Po tym předstaji Němsko-Serbske ludowe džiwado hru „Cowboy Tom abo dyrdomdej ze zaka“. Džěłarničku w Rakecach běštaj knjeni Annemarie Simonowa a knjez dr. Günter Holder z wjele lubosću přihotowalaj. Za to so jimaj wutrobnje džakujemy.

W měrcu rozprawješe předsyda před **džěłowym kruhom za serbske naležnosće** při měšćanskej radže města Budyšina wo džensnišim položanju ewangelskich Serbow.

Wjeršk našeho lětušeho džěła běše **Serbski cyrkwinski dzeń** w juniju we Wojerecach. Na soboće cyrkwinskeho dnja slyšachmy přednošk Alfonsa Frencla wo slědach serbskich wjesnych mjenow we Łužicy kaž tež po cyłym swěće. Cyrkwinski dzeń bě zwjazany ze Serbskim domizniskim

Předsyda SET Měrcin Wirth přednese rozprawa wo džěławosći towarstwa w minjenym lěće.

Foto: J. Malink

swjedženjom. Tak běchu swjedzenske kemše w Janskej cyrkwi derje wopytane. Popołniše zarjadowanje při starej šuli w Židzinom běše potom woprawdže domizniski swjedžen. Je zwjeselace, zo knježeše na cyrkwiskim dnju wjesoła a čila atmosfera. Přeni raz běše tež předsyda Domowiny, knjez Dawid Statnik, mjez nami.

Börze po cyrkwiskim dnju wotměwachu so wot 4. do 6. julija **Křesćanske zetkawanske dny** we Wróclawju. Za tute zarjadowanje smy stejšico přihotowali z informacijemi wo ewangelskich Serbach Delnjeje a Hornjeje Łužicy. Knjeni dr. Norbergowa, knjeni Gruhlowa, Krygarjec mandželskaj a ja běchmy we Wróclawju. Naše serbske stejšico běše dosć derje wopytane.

Dalši wjeršk mějachmy w juliju, a to **serbski dworowy swjedžen** we Wuježku, kotryž běštaj zaso Krygarjec mandželskaj přihotowalaj. Swjedžen zahaji so z pućowanjom na Čornobóh. Přizamkny so nutnosć na dworje Dejkec/Pawlikec statoka. Swjedžen so zakonči ze skupinu Łukate z Lipska, kotraž zanjese serbske a słowjanske spěwy.

Kónc septembra wotmě so **wulět ze Serbskim busom**. Wobdžělichmy so na Božej službje we wobtuku dworoweho swjedženja na Njepilic statoku w Rownom. Po tym wjedžeše naš wulět do pólskeho džěła Delnjeje Łužicy.

Na polu publikaciskeho džěła móžu tež lětsa zaso na to pokazać, zo je časopis **Pomhaj Bóh** prawidlownje wuchadzał. Zamołwitej redaktorce, knjeni Trudli Malinkowej, a lektorce, knjeni dr. Irenje Šerakowej, so za swěrne džěło džakujemy. Bjezdžěla je Pomhaj Bóh wažny džěl džensnišeho serbskeho ewangelskeho žiwjenja. Wón je připóznať mjez čitarjemi. Nam wjele na tym zaleži, zo by to tež w přichodze tak wostało. Tuž smy džakowni za kóždy pokiw, kotryž pomha, zo by so časopis

dale derje wot čitarjow přijimowal. Namolwíc chcu tež, zo byšće nowych čitarjow wabili.

Dale chcu skedźbnić na **Ochranowske hesła**. K 15. razej su wona lětsa w Ludowym nakładnistwje Domowina wušli, zestajane zaso wot knjeza Hinca Šoły z Lauterbacha.

Přehlad wo financach

Lětsa smy hač dotal dóstali dary za powšitkowne zaměry našeho towarstwa we wysokosći 495 eurow a sobustawske přinoški we wysokosći 322 eurow. Cyłkownje mamy tak dochody we wysokosći 817 eurow.

Wudawki mamy dotal we wysokosći 1 530 eurow. Wudali smy za informaciske stejšico na zetkawanskich dnjach we Wróclawju 702 eurow, za džěłarničku w Rakecach 222 eurow, za swjedžen we Wuježku 281 eurow, za wudaće Ochranowskich hesłow 200 eurow a za wšelake dalše drobne naležnosće 125 eurow.

Za Pomhaj Bóh smy dary we wysokosći 800 eurow dóstali a abonentske pjenjezy we wysokosći 1420 eurow. Založba za serbski lud podpěruje wudawanje ze 16 390 eurami a sakska krajna cyrkej z 3 800 eurami. Z tym je wudawanje časopisa tež lětsa zaso zaručene.

Džakujemy so wšitkim darićelam, kotřiž džěło našeho towarstwa a wudawanje časopisa Pomhaj Bóh financielnje tak bohaće podpěruja.

Cyłkowne financielne zamóženje Serbskeho ewangelskeho towarstwa wučini tuchwilu 11 761 eurow.

Knjeni Hanaróža Šafratowa a knjez Handrij Sembdner staj financny a knihowanje našeho towarstwa pruwowalaj. Jeju rozprawa hišće slyšimy.

Wuhlad na lěto 2015

Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń budže 4. a 5. julija 2015 w Bukecach. Zhromadnje z cyrkwiskim dnjom chcemy swójbne pućowanje a dworowy swjedžen we Wuježku přewjesć. Dale planujemy džěłarničku za Bjesady w Hodźiju. Wudawanje časopisa Pomhaj Bóh a Ochranowskich hesłow budžemy tež dale wobstarać. Klětu na reformaciskim dnju chcemy zaso našu sobustawsku zhromadźiznu přewjesć. Namjety za městnosć našeho schadźowanja rady přiwozmu.

Na kóncu swojeje rozprawy chcu so wšitkim člonam našeho towarstwa a wšem dalšim džakowalaj, kotřiž so wo serbske ewangelske wosadne žiwjenje prócuja a je podpěruja. Nadźijamy so na dalše dobre zhromadne džěło tež w přichodnym lěće.

Měrcin Wirth, předsyda SET

Sobustawska zhromadźizna SET w Hućinje a Lemišowje

Přeni raz w swych 20lětnych stawiznach zeńdže so Serbske ewangelske towarstwo reformaciski džen k swojej sobustawskej zhromadźiznje w Hućinjanskej wosadze. W njej ma towarstwo swěrneho sobustawa, 88lětneho Alfreda Worjecha z Brěžyny. Zeńdženje zahaji so z nutrnoću Serbskeho superintendenta Jana Malinka w Hućinjanskej cyrkwi. Tak zaklinčachu w Božim domje, kotryž bě so po zničenju w Napoleonskich wójnach před nimale dvěmaj lětstotkomaj znova natwaril, po lětdžesatkach zaso raz serbske modlitwy a kěrlušy.

Po nutrnoći pokaza so skrótka na zajiłowosć w jednorje wuhotowanej a w zaštych lětach rjenje wobnowjenej cyrkwi. Před njej steji wojerski pomnik za padnjonych Přenjeje swětoweje wójny, na kotrymž namaka so džensa jenički serbski napis na cyłym Hućinjanskim kěrchowje. W rjanej tykowanej farje při Hłownej dróze, w kotrejž bě farar Rjeda před wjac hač połdra lětstotkom zrodził a něšto lět pisał serbsku protyku, hižo dołho žadyn farar wjac njebydli. Arnošt Hornčer, kotryž tu wot 1947 hač do swojeje smjerće 1973 skutkowaše, bě posledni serbski a zdobom scyła posledni farar samostatnje Hućinjanskej wosady. Z toho časa je Hućina z Malešecami zwjazana a džensa k temu hišće z Chwaćicami.

Towarstwowa zhromadźizna

Nutrnoći w Hućinje přizamkny so zhromadźizna towarstwa w hosćencu „K dobrej naledže“ w susodnym Lemišowje. Zadžiwani wuhladachu wobdźelnicy z boka

Zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa zahaji so w Hućinjanskej cyrkwi.

hosćenca nowonatwarjenu kapalku z woltarkom w njej a wěžičku ze zwonom na třěše, podobnu na kapalki, kaž su wone w katolskej Bayerskej abo w alpskich horinach rozšěrjene. Wobsedźer Lemišowskeje kočmy bě sej ju lětsa składnostnje swych kulowatych narodnin natwaric dał.

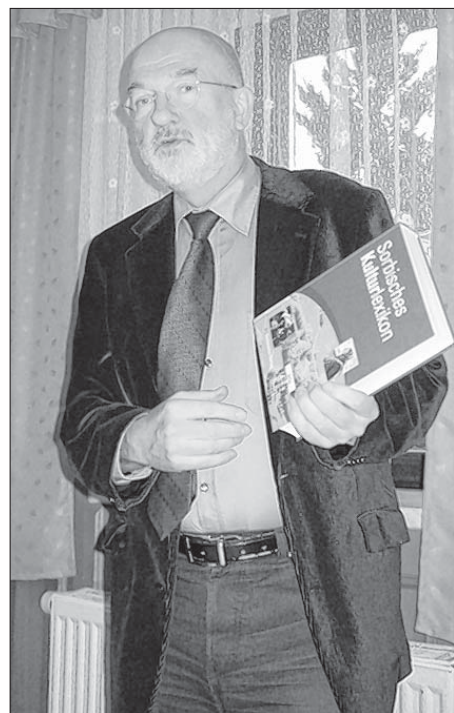
Na zeńdženje móžeše předsyda SET 24 přítomnych witać, z tcho 19 sobustawow. Wosebje wutrobne powita wón młodu fararku Jadwigu Malinkowu, kotruž běchu něšto dnjow přjedy, 26. oktobra, jako fararku w Slepjanskej wosadze zapokazali. Po swačinje poda předsyda rozprawu wo džěławosći zašeho lěta (hlej strona 8). Handrij Sembdner bě hromadže z Hanuróžu Šafratowej pjenježne naležnosće towarstwa pruwował a zdžěli, zo su tute w porjadku. Schorjenja dla njeprítomnej financnicy Lubinje Exlerowej wuprajichu so džak za jeje džěło a dobre přeča za wustrowjenje. Ju zastupuju zběraše sobustawske přinoški jeje bratr Měrćin Tarank. Přítomni wolachu en bloc nowe předsydstwo, w kotrymž so porno dotalnemu žane personelne změny njestachu. Z předsydu je nadal Měrćin Wirth z Trělan.

W diskusiji pokaza Jadwiga Malinkowa na to, zo maja so klětu nazymu zaso dny za serbske swójby wotměć. Zdobom přeprosy wona klětušu zhromadźiznu towarstwa do Slepoho. Manfred Laduš skedźbni na to, zo budže klětu 600 lět, zo bu česki reformator Jan Hus w Konstanzu spaleny, štož mělo so runje w předpolu Lutheroweho jubileja 2017 tež w Serbach na wědomje brać. Mato Krygař informowaše, zo ma na klětušim cyrkwiniskim dnju w Bukecach projektowy chór kemše wobrubic a zo budže cyrkwiniski džen zwjazany z dworowym swjedženjom we Wuježku. Arnd Zoba namjetowaše zwjazac cyrkwiniski džen ze šulskim swjedženjom ewangelskeje šule w Bukecach. Dokelž woznamjenja to zdobom zapřijěće němskeje rěče, ma so předsydstwo bliže z naležnoću zaběrać. Jan Malink namjetowaše rozmyslować wo barbnym wuhotowanju časopisa Pomhaj Bóh.

Přednošk wo leksikonje

Jako přednošowarja bě sej towarstwo přeprosylo direktora Serbskeho instituta prof. dr. Dietricha Šoftu, kotryž je zdobom člon Serbskeho wosadneho zwjazka a Serbskeje přirady EKBO. Wón předstaji přítomnym Serbski kulturny leksikon, kotryž staj wón a dr. Franc Šěn lětsa wudałoj.

Trěbnosć, tajku encyklopediju wo Serbach wudać, so hižo před wjele lětdžesatkami spózna. Tak bě sej česki přećel Serbow Josef Páta hižo w 30tych lětach zašeho lětstotka tajki nadawk předewzał. Čas nacionalsocializma a Pátowa nahła smjerć – wón bu 1942 w Praze wot naci-

Prof. dr. Dietrich Šofta předstaji lětsa wušly Serbski kulturny leksikon. Foće: J. Malink

jow zatřěleny – njedaštej projektej dozrawic. Po Druhej swětowej wójnje zwaži so na započatk tajkeho džěla tehdy hižo wobstarny Ota Wićaz, kotryž 1952 zemřě. Ze založenjom Instituta za serbski ludospyt 1951 so trěbne kompendije kaž słowniki abo Nowy biografiski słownik wudawachu. W času přewróta 1989 wuńdže z pjera Manfreda Thiemannana mały leksikon wo Serbach, kotryž je hišće na předaři.

Džěło na wulkim kulturnym leksikonje, kotryž w krótkej formje džensniši staw wědy wo Serbach předstaja, zahaji so w lěće 2004 w Serbskim instituće. Wosom lět pozdžišo, w juliju 2012, so wobšěrny manuskript serbskemu nakładnistwu přepoda. Nimale dvě lěće hišće trajachu džěla na tekstach a wobrazowa redakcija, kotruž měješe Iris Brankačkowa na starosći, doniž njeje 579 stron wopřijaca kniha lětsa w nalěću wuńić móhta. Wona wobsahuje 750 wobrazow a 230 hesłow, kotrež je 84 awtorow napisalo.

Wudaće je šěroki zjawny wothlós zbudžiło. Wulka wjetšina 1 500 eksemplarov wopřijaceho naklada je rozpredata. Někak za tři lěta planuje so elektroniske wudaće w LND. Mjeztym předleži wo knize 22 anotacijow abo recenzijow. Tež w Pomhaj Bóh je so kompendij hižo wobšěrnje předstajił (hlej PB 6/2014).

Jako tekstowe pokazki předčita prof. Šofta wurězk z hesłow „Wenden“, „Sorben“ a „Spre“. Tež přítomnaj sobuawtoraj čitašaj wurězkaj ze swych hesłow, Trudla Malinkowa wo Serbskim homiletiskim seminarje a Jan Malink wo Serbskich cyrkwjach.

Trudla Malinkowa

Kurt Latka w Přiwćicach dźewjećdesatnik

Dnja 12. decembra 1924 narodži so Kurt Latka do serbskeje žiwnosćerskeje swójby w Přiwćicach. Na ródny statok je čas žiwjenja wostał, najprjedy jako samostatny ratar, potom jako prodrustownik. Tu je sej 1951 ze Serbowku Marju Běrkec załožił swójbu, w kotrejž staj mandželskej swoje dźěci kublaťoj w dobrym křesćanskim duchu. Wo žiwjenju jubilara je so w Pomhaj Bóh hižo wospjet a dokładnje pisalo, tak na přikład k jeho 80. narodninam před dźesać lětami abo k dejmantnemu kwasej

Kurt Latka

Foće: priwatnej

mandželskej před třomi lětami. Tam prajene njetrjeba so tu wospjetować. Jako Serbski superintendent pak chcu so knjezej Latce wutrobnje dźakować za wšitke jeho zasadženje na dobro cyrkweje, wosebje za jeho 22lětnu sobudžětu jako zastupjer Serbow w sakskej krajnej synodze a za jeho přez pjeć lětdžesatkow trajace sobustawstwo w Serbskim wosadnym zwjazku. Jako swěrný kemšer je so tež zasadžował za wuchowanje starožitneho Božeho doma w swojej domjacej Budyšinskej wosadze.

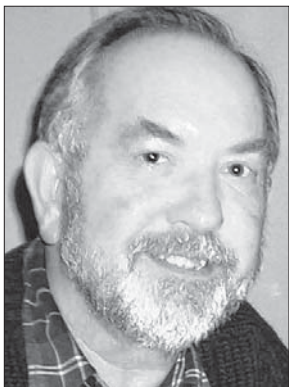
Mnozy Serbja znaja tež jeho přinoški w Pomhaj Bóh a w Protyce. Hakle w zańdženym lěće je přestał z nutrnosćemi w serbskim rozhłosu. Wšudžom je z jadriwym słowom a w strowym křesćanskim duchu rečať a pisať. Njedawno hakle so mje knjez wyši cyrkwinski rada n. w. Harald Bretschneider z Drježdźan za knjezom Kurtom Latku woprašo. Móžach jemu prajić, zo je strowy a čily, zo so dale wo rjanu Budyšinsku cyrkej stara a zo je hakle njedawno Chróšćanskich Serbow po njej wodžil.

Bóh Knjez daj Wam, knjez Latka, tež po Wašim 90. narodnym dnju strowotu a čilu mysl, skónčnje pak mytuj Wam wšu wěru a lubosć w svojim kralestwje.

Jan Malink

Wopyt z Awstralskeje w domiznje prjedownikow

Kónc oktobra přebywaše Awstralčan Robert Wuchatsch dlěši čas pola swojich přiwuznych samsneho swójbnego mjena w Žarkach pola Wósporka. Hižo wjacróć w zaštych lětdžesatkach bě wón Łužicu wopytať. Jeho předchadnicy, swójba mandželskej Jana a Madleny Wuchaćec, běchu 1849 hromadze z dalšimi Serbami ze Žarkow do Awstralskeje wupućowali a so pola Melbourne w staće Victoria zasydlili.

Robert Wuchatsch

Powołansce skutkowaše Robert Wuchatsch mnohe lěta za awstralske knježerstwo w nawodnej poziciji wonkowneho

wikowanja. Džensa je wuměnkarka a angažuje so w swojej domiznje we wšelakich předewšěm kulturnostawizniskich towarstwach. Tak je mjez druhim předsyda awstralskeho serbskeho towarstwa Wendish Heritage Society Australia. Wo stawiznach wupućowanja a zasydlenja Serbow w Awstralskej je hižo wjacore kniha napisať.

Serbske slědženja přewodžachu jeho tež při jeho njedawnym wopyće we Łužicy. Hromadze z dr. Tomom Darraghom, muzejownikom na wuměnkku, kotryž je tehorojny potomnik Serbow, přihotuje wu-

daće listow, kotrejž su wupućowani Serbja z Awstralskeje něhdy swojim přiwuznym domoj do Łužicy stali. Tójšto tajkich listow je w serbskich a němskich nowinach 19. lěstotka wozjewjenych, daše je Trudla Malinkowa spočatk 1990tych lět z priwatnych wobsydstwow we Łužicy zezběrať. Wšitke maja so nětko do jendželšćiny přeložić a w Awstralskej wudać. Přihotowanju tu toho projekta słužeše rozmołwa Roberta Wuchatscha z Trudlu Malinkowej w Budyšinje.

Z Łužicy poda so awstralski wopytowar dale do USA. Tam zetka so w samsnej naležnosći z prof. George Nielsenom, zaslužbnym slědžerjom stawiznow wupućowanja Serbow do zamórskich krajow.

T.M.

Poršiske zwony dozhotowjene a wotewzate

Lětsa 29. awgusta běchu w Lauchhammerje tři nowe zwony za Poršisku cyrkej leli. Po někotrych dnjach wustudnjenja zběhnychu je z lijenkeje jamy, wurjedžichu je z pěskom a wodu a je přeni raz na zynk přeprowowachu. Hač do 10. oktobra měješe fachowc za zwony sakskej krajnej cyrkweje skladnosć k pruwowanju zynkoweje kvality. Na srjedźnym a wulkim zwonje běchu někotre předžělanja trěbne. Nominalny zynk srjedźneho zwona dyrbeše so wot $a_s + 4$ na $g + 3$ změnić. Po tym so zwony polěrowachu a so k wotewzacu přihotowachu. Dnja 27. oktobra móžach Poršičenjo z wulkej radosću swje tři nowe zwony w Lauchhammerje wotewzać.

Poswjećenje zwonow je za klětu nalěto předwidžane. Do toho maja so hišće wšelake twarske dźěła na cyrkwinej wěži wuwjesć. Při wojskim pomniku blisko cyrkweje ple-

Tři nowe zwony móžachu 27. oktobra w Poršicach witać.

Foto: M. Witschas

struja tuchwilu maľu pľoninu, na kotrejž maja potom wuslužene stare železne zwony z lěta 1949 swoje nowe městno namakać.

Wobnowjenje zwonow pľaci dohroma-

dy 125 000 eurow. Tuta suma njeje hišće nazběrana, tak zo prosy Poršiske zwonowe towarstwo wo dalše dary.

Matthias Witschas

Prezentacija knihi w Hodźiju

2017 budže Lutherowe lěto. Po předstawach ewangelskeje cyrkwy ma so 500lětny jubilej reformacije po cytej Němskej dostojnje woswjeć. Hižo w lěće 2008 je so dźesaćlětna přihotowanje pod titulom „Lutherowa dekada“ zahajiło.

Tež w Hornjej Łužicy wobsteji džělowy kruh, kotryž jednotliwe aktiwity nawjeduje a koordinuje. Přeni wupłod tutech prócowanjow běše zestajenje pućowanskeje wustajeńcy „Wobliča reformacije“, kotraž bě so 2012 w Pětrскеj cyrkwi w Budyšinje zjawnosći přepodała. Dalše předewzaće měješe štwórtk, 6. nowembra, swoju premjeru. W Hodźiju předstaji so na tutym dnju knižka „Lutherowe namrěwstwo. Pućnik k městnam reformacije w Hornjej Łužicy, w sewjernej Českej a w Delnjeje Šleskej“. 60stronski zešiwk staj zestajitoj a napisatoj historikarkej dr. Lars-Arne Dannenberg a dr. Matthias Donath.

Awtoraj staj wuzwoliłoj 49 objektow w Hornjej Łužicy kaž cyrkwy, pomniki abo jednotliwe chěže, kotraž maja mjenje abo bóle sylny zwisk z reformaciskim hibanjom. Wone so z krótkimi, ale jadriwymi stawizniskimi informacijemi předstajeja, přida tej stej wobraz a adresa. Awtoraj njewobjezujetaj so na „ewangelske“ twarjenja, ale zapřijimataj do swójeho wuběrka tež někotre doreformaciske pomniki a poreformaciske katolske wopomnišća, štož ediciju bjezdweľa wobohaća a dopomha k ekumeniskemu zapožoženju. Chwalobne je tež samozrozumliwe zapřijeće serbskich wopomjatišćow Serbska cyrkej w Kamjencu, klóšter Marijina hwězda, cyrkej w Hodźiju, Michałska cyrkej w Budyšinje, Lutherowy pomnik w Delnjeje Hórcy a Serbska cyrkej

Farar Christoph Rummel (nalěwo) a sekretar kulturneho ruma Joachim Mühle wotwrěšataj pućowansku wustajeńcu „Wobliča reformacije“ w Hodźijskeje starej šuli.

Foto: A. Kirschke

w Lubiju. Ze serbskeho wida by hišće předstajenje pietizma z městnosćemi kaž Mały Wjelkow abo Delni Wujězd spomóžne było. Pozitiwnje ma so widzieć, zo su wšelake cyrkwy Čěskich bratrow w sewjernych Čechach zapřijate a Měrowe cyrkwy, kiž su so natwarili w času přećiwneje reformacije za ewangelskich wěriwych w Šleskej. Dwě karće podawatej přehlad wo wopisanych městnosćach. Register njeje přidaty.

Prezentacija knižki wotmě so w starej Hodźijskeje šuli, hdžež so w přichodnych měsacach tež wustajeńca „Wobliča reformacije“ pokaza. Na zahajenje powitašataj farar Rummel a sekretar kulturneho ruma Joachim Mühle přitomnych. Awtoraj předstajitoj rezultaty swóich slědženjow. Sćehowaše krótku nowinarska konferenca, na kotrejž so zdžěli, zo čišći so 15 000 němškich eksemplarow, 2 500 pólskich a 2 500 čěskich. Kniha so darmo rozdawa. Zwjeselace bě, zo běchu wjacori wobdźělnicy Hodźijskeje serbskeje bjesady na popołdniše zarjadowanje přišli. **Jan Malink**

Ekumeniske kemše w Hornim Wujězdze

Hižo wot srjedź 90tych lět swjeća so na pokutnym dnju w Tuchorskim lěsu pola Hornjeho Wujězda kemše pod hołym njebjom. Na nich njewobdžěleja so jenož němšcy wosadni z Wujězda a wokolnych wsow, ale tež serbscy wěriwi, wosebje z Wotrowskeje wosady.

Tež lětsa běchmy přepróšeni k zhromadnej ekumeniskej Božej službje při bunkru 6 w Tuchorju. Dešćikojteho wjedra dla pak wotmě so wona potom we Wujězdžanskej awtodróhowej cyrkwi. Na kemšach spominaše so mjez druhim na 100 lět a 75 lět po wudyřenju swětoweju wójnow, na měr-

liwu rewoluciju před 25 lětami a na aktualnu krizowu situaciju po cyłym swěće. Być zwólniwy złemu so spřećiwjeć – k tomu bu kóždy z nas wuraznje namołwjeny. Pozawnišća, ke kotrymž słuša tež Wujězdžanski wosadny farar Michael Müller, spěwanje kemšerjow přewodžachu.

Přitomni katolscy Serbja zaspěwachu někotre štučki křelusa, kiž započina so ze słowami „Rjek Chrystus woła“ (Wosadnik, č. 441) a w kotrymž rěka: „Ja wობroću was wot złeho a wšeho, štož wam škodźi, a přiwoću was na wšitko, štož móć a mužnosć płodźi.“ **Irena Šerakowa**

Njezabudźće na abonement!

Prosmy našich čitarjow, zo njebychu za byli abonement za Pomhaj Bóh zapłaćić. Pomhaj Bóh płaći na lěto 8,00 eurow.

Abonementski pjenjiz hodźi so přepokazać na konto

Serbskeho ewangelskeho towarstwa
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
při wokrjesnej nalutowarni Budyšin,
BIC: SOLADES1BAT.

Poskićamy tež móžnosć wotknihowanja. Za to trjebamy poňnomóc za wotknihowanje, kotruž byšće dyrbał/a póstać na:

Serbske ewangelske towarstwo
Měrcin Wirth
Privatny puć/Privatweg 21
02625 Budyšin/Bautzen.

Wotknihowanja stanu so pod identifikaciskim čisłom Serbskeho ewangelskeho towarstwa: DE66PB100000407054

Poňnomóc za wotknihowanje (Einzugsermächtigung)

Z tym dam Serbskemu ewangelskemu towarstwu poňnomóc,

lětnje _____ eurow

za abonement časopisa Pomhaj Bóh wot mojeho konta wotknihować, doniž njezapřećiwju.

mjeno a adresa: _____

IBAN: _____

BIC: _____

mjeno banki: _____

datum a podpismo: _____

Powěšće

Na stawniske wěrowanje na Njepilic statku w Rownom wjedžeše braška Manfred Hermaš 1. nowembra njewjestu Utu Schmiedel, kotraž wuda so na Manfreda Sonntaga (w pozadku). Za stawniske wěrowanje bě sej njewjesta poľněmsku drastu Slepjanskeje wosady zwoblěkała. Přizamkny so cyrkwinske wěrowanje z fararku Malinkowej w Slepjanskej cyrkwi. Foto: J. Schmidchen

Drježdźany. Loni je w Sakskej 6 311 wosobow z cyrkwy wustupiło, a to 5 122 z ewangelskeje a 1 189 z katolskeje cyrkwy. W zašlym lětdžesatkumaj, wot 1994 do 2013, je dohromady 146 808 ludźi ewangelsku abo katolsku cyrkej w Sakskej wopuściło.

Berlin. Šěsć člonow džěloweje skupiny Serbska namša pod nawodom fararja Ingolfa Kšenki je so 11. oktobra wobdžěliło na cyrkwinskim kongresu EKBO w Berlinje. Młodostny Maksimilian Hasacki z Dešna čitaše před nimale tysac wobdžělnikami ewangelij w serbskej rěči. Swoje nazhonjenja a mysle zwuraznichu serbscy wobdžělnicy we wšelakich džělowych skupinach. Kongres wotmě so pod nawodom biskopa dr. Markusa Dröge a zaběraše so z temu „Sól zemje – přichod cyrkwy“.

Wjazońca. Štyri nowe zwony su 12. oktobra we Wjazońcy poswjećili. Srjedź nowembra je na wěžu scáhnychu a do noweho, z duboweho drjewa natwarjeneho stoła powěsnychu. Njedželu přenjeho adwenta, 30. nowembra, zwony přeni raz zwonjachu. Za nowe zwonjenje je z 35

wosobow wobstejace zwony spěchowace towarstwo we Wjazońcy wot lěta 2008 něhdže 150 000 eurow nazběrało.

Janšojce. Na reformaciskim dnju, 31. oktobra, swjećachu w Janšojcach 200. delnjoserbske kemše nowišeho časa. Přědowanje měješe farar Helmut Hupac z Kórjenja, kotryž bě hižo na přenich kemšach 27. septembra 1987 w Dešnje přědował. Chočebuska superintendentka Ulrike Menzel w swojim postrowje na to pokaža, zo je serbskosć bohatstwo tamnišich kónčin. Christina Kliemowa dopominaše na wožiwjenje delnjoserbskich kemšow, kotrež su so w mjeztym 27 lětach z dobrej tradiciju w Delnjeje Łužicy stali. Na jubilejnych kemšach wobdžěli so 114 kemšerjow, mjez nimi dwanaće žonow w serbskej drasće. Přizamkny so zhromadne kofejpiče.

Klětno. Njedželu, 2. nowembra, bu Daniel Krause jako farar Samostatneje ewangelsko-lutherskeje wosady w Klětnom zapokazany. Daniel Krause bě hač do spočatka lěta 2012 z katolskim duchownym, přisłušeše jako pater Irenäus rjadej cisterciensow a skutkowaše při putniskej cyrkwi w serbskim Róžeńce. Po přestupje do ewangelskeje cyrkwy absolwowaše wikariat w sakskej krajnej cyrkwi. W Klětnom je farar Krause naslědnik serbskeho fararja Jana Kiliana, kotryž bě před wjac hač poľdra lěttotkom přeni farar Klětnjanskeje ew.-luth. wosady.

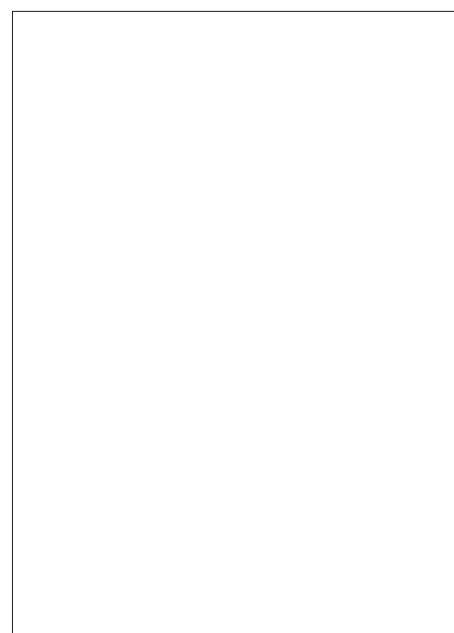
Chočebuz. W ewangelsko-lutherskej Křižnej cyrkwi wotměchu so 18. nowembra šesty raz šulske kemše za šulerki a šulerjow Delnjoserbskeho gymnazija. Kemše, kotrež je přihotowala projektna skupina, zaběrachu so z temu „Nowy započatk – nowe zbožo“.

Dary

W oktobru je so dariło za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow, 50 eurow a 30 eurow a za Pomhaj Bóh 100 eurow, 75 eurow a dwójce 12 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 225 lětami, 18. decembra 1789, narodži so farar **Bjedrich Wylem Mička** jako syn fararja w Rychwałdze. Hdyž bě jemu wosom lět, přesydlili so swójba do Poršic, hdžež skutkowaše nan wot 1797 jako substitut a wot 1799 jako wosadny farar. Syn wopyta gymnazij w Budyšinje a studowaše teologiju w Lipsku a Wittenbergu. Bě aktiwny člon Serbskeho přědarskeho towarstwa a słušeše 1807 k sobuzatožerjam Corps Lusatia w Lipsku. Po studiju bě štyri lěta domjacy wučer w Budyšinje, doniž njesta so 1814 z druhim a 1817 z přenim fararjom Michałskeje wosady w Budyšinje. Jako wosadny farar runaše młodemu Handrijej Zejlerjej ze Słoneje Boršce puć na Budyski gymnazij. K 200lětnemu jubileju wosady w lěće 1819 wuda knižku k jeje stawiznam pod titulom „Kurze Geschichte der Kirchengemeinde zu St. Michael in Budissin“. Swojeho diakona w Michałskej wosadze Han-

drija Lubjenskeho podpěraše při nowym wudawku serbskeje biblije. Po smjerći swojeho nana w lěće 1825 sta so Bjedrich Wylem Mička 1827 z jeho naslědnikom jako Poršiski farar. Wón zemrě krótko do swojich poštacin w septembur 1839. Jeho narowny pomnik namaka so džensa hišće na Poršiskim kěrchowje, by pak ponowjenja potřěbny był. T.M.

Přeprošujemy

- 07.12. 2. njedžela w adwence**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar Rummel)
14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink), po tym adwentnička na farje
- 13.12. sobota**
17.00 adwentny koncert Serbskeho gymnazija w Michałskej cyrkwi
- 21.12. 4. njedžela w adwence**
09.30 kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Malink)
- 25.12. 1. dzeń hód**
10.00 gódownica w Serbskej cerkwi w Chóšebuzu (farar Kšenka)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 26.12. 2. dzeń hód**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěci (sup. Malink)
- 2015**
- 04.01. 2. njedžela po hodžoch**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar Rummel)
14.30 ekumeniski nyšpor w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje, po tym hodownička Budyskeje katolskeje wosady na Benowej žurli

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiśc: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza mjesačnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiřažki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.